

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 333/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 1 Tpo 18/2022 z 3. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, priznať finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozhodnutia a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ bol na základe uznesenia vyšetrovateľky Kriminálneho úradu finančnej správy, úseku vyšetrovania a koordinácie, oddelenia vyšetrovania Bratislava ČVS: KÚFS-68/7082-V-2021 zo 14. februára 2022 v dvoch bodoch spolu s ďalšími troma osobami obvinený pre pokračovací zločin porušovania predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru podľa § 279 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom nepovolenej výroby liehu, tabaku a tabakových výrobkov podľa § 253 ods. 1 a 2 Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 3 Tp 14/2022 zo 16. februára 2022 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože vzhľadom na jeho osobu a závažnosť trestného činu, pre ktorý je stíhaný, nie je

v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť. V ďalších výrokoch sudca pre prípravné konanie podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediáčného úradníka a podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal jeho písomný sľub. Krajský súd napadnutým rozhodnutím zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

3. Sudca pre prípravné konanie po zhrnutí skutočností zistených zo spisového materiálu a výsluchu sťažovateľa dospel k záveru, že dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je daný, sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby. Konanie sťažovateľa opísané v uznesení o vznesení obvinenia má znaky uvedeného zločinu a je dôvodné podozrenie, že sa skutok stal a že ho spáchal sťažovateľ. Podozrenie je podľa sudcu podporené výpoveďami siedmich označených svedkov, ako aj prehliadkami priestorov a nehnuteľností, pri ktorých boli zadržané veci (tabak) pravdepodobne súvisiace s trestnou činnosťou. Podľa sudcu je splnená aj ďalšia podmienka väzby, že v prípade prepustenia sťažovateľa na slobodu by pokračoval v páchaní trestnej činnosti, resp. by dokončil skutok, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie. V tejto súvislosti poukázal na spôsob spáchania trestných činov, pre ktoré bolo vznesené obvinenie, najmä na skutočnosť, že sa mal sťažovateľ dopúšťať uvedeného konania počas dlhšieho obdobia od júna 2021, z ktorého mali všetci obvinení neoprávnený zisk vo veľkom rozsahu, čo by ho viedlo ďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Sudca poukázal aj na to, že obvinení nevideli prekážku v páchaní trestnej činnosti v znemožnení nelegálnej výroby v [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a presťahovali výrobu inam, teda pokračovali ďalej v páchaní trestnej činnosti, pre ktorú im bolo vznesené obvinenie. Preventívna väzba má zabrániť sťažovateľovi, aby sa dopustil totožného konania. Sudca nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediáčného úradníka, pretože nevidel dôvody nahradenia väzby týmto inštitútom. Ani prípadné obmedzenia by podľa sudcu sťažovateľovi nezabránili v tom, aby počas pobytu na slobode ďalej pokračoval v páchaní trestnej činnosti, keďže dosiaľ obvinení neukončili protizákonnú činnosť pôvodne vedenú v [REDAKOVANÉ], potom presunutú do [REDAKOVANÉ], opätovne si našli spôsob na nelegálnu produkciu. Z uvedeného dosiaľ známeho konania sťažovateľa je podľa sudcu zrejmé, že v prípade akéhokoľvek ponechania na slobode by sa mohol dopúšťať opätovného páchania trestnej činnosti, a teda iba priamy výkon väzby je dostatočným na zabránenie takéhoto konania. Z rovnakých dôvodov sudca neprijal sľub sťažovateľa, pretože len priamy výkon väzby zabezpečí, aby sťažovateľ v páchaní trestnej činnosti nepokračoval.

4. Krajský súd konštatoval súlad postupu orgánov činných v trestnom konaní a okresného súdu s Trestným poriadkom a správnosť jeho rozhodnutia o návrhu na vzatie do väzby. Podľa názoru krajského súdu okresný súd správne zistil splnenie formálnych podmienok a existenciu konkrétnych skutočností vyplývajúcich z okolností prípadu i konania sťažovateľa, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, ktoré opísal v uznesení, a správne z nich vyvodil dôvodnú obavu, že sťažovateľ bude po prepustení konať spôsobom predpokladaným v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to pokračovať v trestnej činnosti, ako je opísaná v uznesení o vznesení obvinenia. Krajský súd k tomu dodal, že sťažovateľovi bolo obmedzením osobnej slobody prakticky zabránené v pokračovaní v trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie. K materiálnym podmienkam preventívnej väzby uviedol, že z vykonaných dôkazov, najmä z výpovedí ôsmich označených svedkov a listinných dôkazov uvedených okresným súdom vyplýva dôvodné podozrenie, že skutky sa stali, vykazujú znaky trestných činov podľa uznesenia o vznesení obvinenia, že tieto mohol spáchať sťažovateľ, a napokon aj dôvodná obava, že bude na slobode pokračovať práve v tejto trestnej činnosti. K námietkam sťažovateľa o uvedení konkrétnych skutkových okolností i ustálení právnej

kvalifikácie dodal, že vyšetrowanie je v počiatocnom štádiu a v jeho priebehu sa orgány činné v trestnom konaní budú nimi zaoberať. Podotkol, že právna kvalifikácia bola v tom čase daná uznesením o vznesení obvinenia, do ktorej súd v prípravnom konaní zasahovať nemôže. Zdôraznil, že vyšetrowanie bude potrebné zamerať i na zistenie presného obdobia, po ktoré mala byť páchaná trestná činnosť, vzhľadom na niektoré formulácie nezodpovedajúce popisu skutku podľa Trestného poriadku. K námietke o zadovážení príjmu sťažovateľom v dosiaľ nezistenej výške krajský súd spomenul, že podstatou konania kladeného sťažovateľovi za vinu je úmysel skrátiť štátny rozpočet na spotrebnej dani z tabakových výrobkov, na základe ktorého mal konať opísaným spôsobom. Konkrétna výška skrátenej dane bude predmetom ďalšieho vyšetrowania. Z dôkazov, na ktoré poukázal okresný súd, vyplýva dôvodné podozrenie, že sťažovateľ sa mal podieľať na trestnej činnosti, pre ktorú mu bolo vznesené obvinenie, čo vyplýva i z výpovedí svedkov [REDACTED] a [REDACTED] a tiež zo zaistenia vecí vykonanými prehliadkami. I keď došlo k zaisteniu uvedených vecí, vzhľadom na spôsob, akým mali byť skutky spáchané, v súčasnej dobe iba priamym výkonom väzby bude naplnený účel preventívnej väzby. Tvrdenia sťažovateľa, že dosiaľ nebol odsúdený ani trestne stíhaný, krajský súd nepovažoval za relevantné vzhľadom na záznam o odsúdení z roku 1998 pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa, pričom sa na neho hľadá, ako keby nebol odsúdený. Okresný súd podľa krajského súdu nepochybil pri nenahradení väzby sťažovateľa navrhovanými inštitútmi. Nemá na to vplyv, že nie je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin ani že bol odsúdený pre iný trestný čin ako ten kladený mu v súčasnosti za vinu. K dôvodom okresného súdu krajský súd zvýraznil osobu sťažovateľa a najmä povahu prípadu, keď sa sťažovateľ mal podľa svedeckých výpovedí podieľať na preprave stroja, mali byť zapojení i cudzinci, jeho konanie v tom smere malo byť opakované. Pri spomenutí fakultatívnej povahy väzby a možnosti jej nahradenia písomným sľubom či nariadeným dohľadom probačným a mediačným úradníkom s primeranými povinnosťami a obmedzeniami len za splnenia zákonom predpokladaných skutočností krajský súd konštatoval v tom čase ich nesplnenie vzhľadom na osobu sťažovateľa a na povahu prípadu, a to napriek zaisteniu vecí dôležitých pre trestné konanie pri vykonaných prehliadkach. Krajský súd uzavrel, že výkon preventívnej väzby u sťažovateľa nie je v rozpore so zásadami zdržanlivosti a primeranosti. Záujem spoločnosti na splnení účelu väzby prevyšuje nad individuálnym záujmom sťažovateľa na jeho osobnú slobodu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému rozhodnutiu sťažovateľ argumentuje v ústavnej sťažnosti takto:

- a) Nemožno dôvodnosť preventívnej väzby zakladať len s ohľadom na povahu jeho osoby a charakter trestnej činnosti (závažnosť trestného činu) bez pristúpenia ďalších skutočností, ktoré by nad tento rozsah zakladali obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti po prepustení z väzby.
- b) V odôvodnení absentujú konkrétne a individualizované skutočnosti, ktoré by odôvodňovali dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľom a dôvodnosť preventívnej väzby. Dôvodnosť preventívnej väzby je nedostatočne odôvodnená. Okresný súd uviedol stručné právne úvahy na odôvodnenie existencie formálnych a materiálnych podmienok preventívnej väzby. Neuviedol, ako bola zistená a ustálená výška generovaného zisku z trestnej činnosti. V čase rozhodovania o vzatí do väzby nebol údajný zisk veľkého rozsahu ustálený ani potvrdený. Vo vzťahu k presúvaniu výroby nevyplýva z uznesenia okresného súdu, ako a kým mala byť

znemožnená nelegálna výroba, kto ju mal uskutočňovať a kto mal po jej znemožnení v nej pokračovať. Krajský súd sa s postupom okresného súdu stotožnil, nad rozsah stručných konštatovaní sa týmito skutočnosťami nezaobrá, preto z napadnutého rozhodnutia zreteľne nevyplýva, aké sú ďalšie skutočnosti zakladajúce dôvodnú obavu z pokračovania v trestnej činnosti. Nesprávne vyhodnotil námietku, že okresný súd pri hodnotení dôvodnosti väzby vychádzal z toho, že zisk veľkého rozsahu mohol sťažovateľa motivovať k pokračovaniu v trestnej činnosti. Ostatnými námietkami k dôvodnosti obvinenia sa špecificky nezaoberal s odkazom na predmet ďalšieho vyšetrovania.

c) Nevyplýva z neho, akým spôsobom dôkazy zakladajú alebo podporujú dôvodnú obavu, že by sťažovateľ pokračoval v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Súdy v prevažnej miere podporujú dôvodnosť preventívnej väzby s odkazom na dôkazy, ktoré by mohli preukazovať dôvodnosť obvinenia. S odkazom na nález vo veci sp. zn. III. ÚS 33/2021 je tento postup súdov arbitrárny, pretože hoci niektoré dôkazy môžu preukazovať dôvodnosť obvinenia, nie sú automaticky podkladom na konštatovanie dôvodnosti preventívnej väzby sťažovateľa. Súčasné dôvody väzby označené súdom sú arbitrárne a neurčité.

d) Nebolo preukázané a konkretizované, že sťažovateľ v minulosti pokračoval v trestnej činnosti napriek zmareniu výroby. Nemožno to nahrádzať úvahami o možnosti pokračovania v trestnej činnosti v rovine teórie, konštruktmi ako „zisk veľkého rozsahu“. Dôvodnosť preventívnej väzby vo vzťahu k sťažovateľovi vôbec nemohla existovať. Súdy prehliadajú, že zaistenie tovaru a zariadenia na výrobu cigariet fakticky znemožňuje pokračovanie v trestnej činnosti v kontexte možnosti presúvania výroby a spochybňuje samotnú dôvodnosť preventívnej väzby.

e) Krajský súd nesprávne poukazuje na záznam o odsúdení spred 24 rokov za skutok materiálne odlišný od stíhaných trestných činov, pričom na sťažovateľa sa hľadí, ako keby nebol odsúdený.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na osobnú slobodu [čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 dohovoru] rozhodnutím krajského súdu o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o vzatí sťažovateľa do väzby, nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijatí sľubu sťažovateľa. Sťažovateľove námietky možno koncentrovať do námietky nedostatočného odôvodnenia existencie dôvodov preventívnej väzby sťažovateľa, nepreukázania okolností zakladajúcich reálne a dôvodné podozrenie z pokračovania v trestnej činnosti, odvodzovania existencie dôvodu preventívnej väzby z nepreukázaných úvah, nepotvrdenia domnienky o zisku veľkého rozsahu.

7. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

8. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

9. Podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol

spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

10. Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy považuje za potrebné najskôr poukázať na to, že základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013). Rovnako aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

11. Ústavný súd už vo svojej judikatúre opakovane konštatoval, že čl. 17 ústavy zahŕňa základné hmotné, ale taktiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode (porovnaj napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010). Z čl. 17 ods. 2 ústavy ďalej vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Ústavne konformné uplatnenie zabezpečovacieho (nie sankčného) inštitútu väzby je zároveň determinované aj existenciou konkrétnych skutočností, ktoré svojou podstatou musia dať *ratio decidendi* (nosné dôvody) na uplatnenie tohto zabezpečovacieho inštitútu. Všeobecné súdy majú pri rozhodovaní o väzbe dbať na zásadu primeranosti a zdržanlivosti, t. j. že by mali byť vždy využité opatrenia, ktoré najlepšie budú viesť k dosiahnutiu účelu trestného konania, ale nebudú neprimerane zasahovať do základných práv a slobôd osoby, proti ktorej sa uplatňujú v medziach daných povahou príslušného obmedzenia. Obsah označených ustanovení ústavy však vzhľadom na sťažnostnú argumentáciu v plnom rozsahu nekorešponduje so sťažovateľom súčasne označeným právom vyplývajúcim z čl. 5 ods. 4 dohovoru.

12. Dohovor v čl. 5 priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43). Článok 5 ods. 4 je *habeas corpus* celého ustanovenia dohovoru. Poskytuje osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo aktívne žiadať o súdnu kontrolu pozbavenia slobody (Mooren proti Nemecku [GC], bod 106). Článok 5 ods. 4 zaisťuje zatknutej osobe alebo osobe, ktorá bola pozbavená slobody, právo na „rýchle“ rozhodnutie súdu o zákonnosti pozbavenia slobody a rozhodnutie o prepustení, ak nie je zákonné (Inseher proti Nemecku [GC], ods. 251; Khlaifia a ďalší proti Taliansku [GC], bod 131). Prieskumné súdne konanie musí byť v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj s účelom čl. 5, ktorým je ochrana jedinca proti svojvôli (Koendjibiarie v. Holandsko, rozsudok z 25. 10. 1990, bod 27).

13. Procesné garancie súdnej kontroly väzby v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby (uvalení väzby) poskytuje čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 dohovoru. *Ratione materiae* sa vzťahuje predovšetkým na rozhodovanie o pozbavení osobnej slobody (o zatknutí či zadržaní a následne o vzatí do väzby). V nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti

o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje garanciu čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý je aplikovateľný. Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sa evidentne týkajú jeho prvotného vzatia do väzby, nie ďalšieho trvania pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa. Sťažovateľove námietky týkajúce sa porušenia čl. 5 ods. 4 dohovoru vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu preto ústavný súd posúdil ako zjavne neopodstatnené a v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) s tým, že v okolnostiach daného prípadu bolo potrebné posúdiť námietky z hľadiska sťažovateľom označeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

14. Ústavný súd stabilne k obsahu a podstate základného práva na osobnú slobodu tiež uvádza, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavka obsiahnutá v tomto článku sa nemôže definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti sťažovateľ uviedol (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

15. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

16. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04). O svojvôli, resp. arbitrárnosti pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho

názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

17. Riadiac sa opísanými východiskami, ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu pri jeho posudzovaní spolu s uznesením okresného súdu nie je ústavne neudržateľné a že závery krajského súdu nemožno hodnotiť ako také, ktoré by popierali zmysel a účel vo veci aplikovaných právnych noriem.

18. Z formulácie sťažnostných námietok je zrejmé, že sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nenamietal splnenie formálnej podmienky väzby, resp. prvej materiálnej podmienky väzby, teda dôvodnosť vedenia trestného stíhania proti svojej osobe. Namietal ústavnú neudržateľnosť interpretácie a aplikácie preventívneho dôvodu väzby v nadväznosti na skutkové okolnosti svojho väzobného stíhania.

19. Posúdenie, či zistené okolnosti konkrétneho prípadu zakladajú dôvod preventívnej väzby, nevyhnutne zahŕňa úvahu rozhodujúceho orgánu, ktorej miera a výsledok môžu byť predmetom polemiky. V zásade ale toto posúdenie náleží všeobecnému súdu. Názor ústavného súdu na to, či opísané skutočnosti postačovali na vzatie sťažovateľa do väzby v čase vydania napadnutého rozhodnutia, sa môže odlišovať od názoru krajského súdu. V každom prípade však pri ústavnom prieskume nie je primárnou úlohou ústavného súdu posudzovať dostatočnosť zisteného skutkového stavu pre vyvodenie právneho záveru o danosti materiálneho dôvodu väzby.

20. Ústavný súd nezistil zjavnú neodôvodnenosť a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu vo vzťahu k ustáleniu skutočností odôvodňujúcich použitý väzobný dôvod. Krajský súd označil konkrétne dôkazné prostriedky, z ktorých získané dôkazy smerujú k záveru o dôvodnosti podozrenia zo spáchania stíhaných skutkov sťažovateľom, z ktorých primeraným spôsobom vyplýva aj podiel sťažovateľa na skutku. K dôvodnej obave z pokračovania v stíhanej trestnej činnosti krajský súd zvýraznil okrem osoby sťažovateľa a povahy prípadu aj čiastočné pričítanie opakovanej prepravy stroja sťažovateľovi. Zohľadňuje pritom aj spôsob, akým skutky mali byť spáchané, zaistenie vecí pri prehliadkach priestorov či význam jeho zadržania v priebehu skutku. Krajský súd poukázal aj na podľa názoru ústavného súdu relevantné a významné skutočnosti týkajúce sa osoby sťažovateľa, pokiaľ ide o skutok z roku 1998, pri ktorom je odsúdenie zahladené.

21. Ústavný súd uznáva, ako aj sťažovateľ namieta, že v prevažnej miere krajský súd dôvody preventívnej väzby vidí v skutočnostiach preukazujúcich dôvodnosť podozrenia zo spáchania stíhaných trestných činov. Podľa názoru ústavného súdu však krajský súd podporil konštatovanie o dôvodnosti preventívnej väzby i dostatočne určitými a konkrétnymi skutočnosťami o pokračovaní v činnosti uvedenej v opise skutku. To neznamená, že do budúca by nebolo potrebné konkretizovať detaily súdom označeného motívu sťažovateľa spočívajúceho v dosahovaní „*zisku veľkého rozsahu*“, ako aj ďalšie okolnosti týkajúce sa znemožnenia nelegálnej výroby a jej presťahovania, ak by mali byť použité na odôvodnenie trvania dôvodu preventívnej väzby. Osobitne bude potrebné v rámci všetkých medzičasom vykonaných úkonov vyšetrovania a uplynulej doby väzby posúdiť reálnosť a bezprostrednosť dôvodnej obavy z pokračovania v stíhanej trestnej činnosti, aby nedošlo k vzniku nepomeru medzi zásahom do osobnej slobody sťažovateľa a záujmom spoločnosti na predídení pokračovania v trestnej činnosti. Napriek zisteniu o danosti dôvodu väzby možno totiž do budúca rozumne uvažovať o určitej miere jeho oslabenia.

22. Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd dostatočne zdôvodnil, prečo bolo nevyhnutné vziať sťažovateľa do väzby z dôvodov vyplývajúcich z § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to aj s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Argumentácia krajského súdu je z pohľadu ústavného súdu dostatočne presvedčivá a primeraná, hoci v niektorých aspektoch namietaných sťažovateľom (výška a rozsah zisku, ktorý mal dosiahnuť, resp. konkretizácia okolností presúvania výroby) je stručná. Ústavný súd tiež zohľadnil, že každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti týkajúcej sa následkov, ktoré môžu nastať, a nie úplnej istoty týkajúcej sa dôsledkov, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by obvinený nebol držaný vo väzbe (k tomu napr. aj IV. ÚS 78/2022). Preventívna väzba nesmeruje k tomu, aby mohlo byť proti sťažovateľovi vykonané trestné konanie. Jej účelom je ochrana verejnosti pred ďalšími trestnými činmi sťažovateľa. V okolnostiach prípadu ústavný súd nezistil rozpor medzi účelom väzby a dôvodmi väzby zistenými krajským súdom na strane sťažovateľa.

23. Sťažovateľ nepredniesol žiadnu bližšiu argumentáciu vo vzťahu ku skutkom, ktoré obsahujú aj vyčíslenie únikov na spotrebnej dani v súhrnnej výške viac ako 3,9 milióna eur, aj keď výška príjmu, ktorý si mal zadovážovať, nebola vyčíslená a uvedená v napadnutom rozhodnutí, krajský súd zjavne vychádzal z predpokladu, že zo stíhanej činnosti dosahoval sťažovateľ príjmy. Tento predpoklad nepovažuje ústavný súd v okolnostiach prípadu za arbitrárny, resp. zjavne nesúvisiaci s prípadom. Otázka konkrétnej výšky sťažovateľom dosahovaných príjmov v dôsledku stíhanej trestnej činnosti a ďalšie detaily presúvania výroby v minulosti budú naďalej významné z hľadiska spresnenia stíhaného skutku, ako aj v súvislosti s väzbou sťažovateľa, ak by mala trvať dlhšie obdobie. Ústavný súd zohľadnil, že krajský súd rozhodoval prvýkrát o väzbe, trestná vec je v začiatočnom štádiu konania a protiprávne konanie sa týka skutku trvajúceho dlhšiu dobu.

24. V rámci stíhaného skutku, ako je opísaný v napadnutom rozhodnutí, tak zistené nedostatky nevykazujú známky arbitrárnosti či zjavnej neodôvodnenosti. Niet preto dôvodu na to, aby ústavný súd do záverov krajského súdu zasahoval. Kriticky ale ústavný súd vníma skutočnosť, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia neobsahuje bližšie vymedzenie dôkazov (faktov, skutočností a znalostí), ktoré podľa názoru súdov vyplývajú z označených dôkazných prostriedkov.

25. K nálezu ústavného súdu vydanému pod sp. zn. III. ÚS 33/2021, ktorým sťažovateľ argumentuje v prospech vyslovenia porušenia svojho práva na osobnú slobodu, resp. práva na slobodu a bezpečnosť, je potrebné uviesť, že samotný charakter trestnej činnosti nemôže byť *a priori* dôvodom preventívnej väzby v abstraktnej rovine. Neznamená to však, že druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť dôvodom preventívnej väzby za predpokladu, že v reáliách daného prípadu odôvodňujú dôvodnú obavu, že obvinený bude pokračovať v trestnej činnosti. Aj závažnosť trestnej činnosti, opakovanie jednotlivých útokov, páchanie žalovaných skutkov počas dlhšieho obdobia, motív a cieľ trestného činu, ktorý sa kladie obvinenému za vinu, okolnosti spáchania trestného činu, prípadne osoba obvineného či jeho postavenie, funkcia, vplyv, kontakty alebo forma účasti obvineného na páchaní trestného činu môžu v konkrétnych okolnostiach dotvárať objektívnu konšteláciu, ktorá bude spôsobilá vyvolať obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti (IV. ÚS 87/2022, podobne I. ÚS 459/2021, III. ÚS 227/2020).

26. Záver krajského súdu o väzbe je v danom štádiu trestného konania udržateľný a ani dôvody, ktoré uviedol sťažovateľ, neboli takej povahy, aby spochybnili dôvodnosť väzby. Krajský súd svoje rozhodnutie o vzatí sťažovateľa do väzby primerane odôvodnil, jeho právne závery sú spätne

preskúmateľné. Rozhodnutie o väzbe sťažovateľa nie je výsledkom svojvoľnej aplikácie príslušných ustanovení Trestného poriadku, preto je napadnuté rozhodnutie vo výroku o väzbe (resp. aj v nadväzujúcom výroku o nahradení väzby) ústavne akceptovateľné.

27. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

28. Sťažovateľ svojou sťažnostnou argumentáciou podľa názoru ústavného súdu nedokázal ústavne spochybniť žiadny zo záverov, na ktorých krajský súd založil napadnuté rozhodnutie. Nezistiac medzi namietaným porušením základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy či práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a napadnutým rozhodnutím žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu